

Leidraad voor de bepaling van de grens tussen reinigingsmiddelen en desinfectiemiddelen (biociden) versie februari 2026

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
2.	Wettelijke kaders	3
2.1.	Wat zegt de BPR over de Detergentenverordening?	3
2.2.	Biociden / desinfectiemiddelen.....	3
2.3.	Reinigingsmiddelen (detergentia).....	4
2.4.	Gecombineerde reiniging en desinfectie	5
3.	Beslisboom: reinigingsmiddel - desinfectiemiddel	6
3.1.	Toelichting op beslisboom	7
	Bijlage 1 Werkzame stoffen volgens de Biocidenverordening	12
	Bijlage 2 Opsomming van hoofdgroep 1.	13
	Bijlage 3 Darie-arrest.....	14
	Bijlage 4 Artikel 3.3 besluit	16
	Bijlage 5 Microbiële en enzymatische reinigers	17
	Bijlage 6 Middelen met claims gericht op biofilm, groene aanslag en geur.....	18

1. Inleiding

Deze versie 2026 van de leidraad voor de bepaling van de grens tussen reinigingsmiddelen en desinfectiemiddelen (biociden) is een herziening van de versie van juli 2017. In deze nieuwe versie 2026 is onder andere informatie toegevoegd over microbiële en enzymatische reinigers (bijlage 5), en informatie over claims gericht op groene aanslag, biofilms en geur (bijlage 6).

Deze leidraad beoogt een hulpmiddel te zijn voor de betrokken branches en Inspecties bij de invulling van de definities van een reinigingsmiddel en van een biocide. Het is evident dat de leidraad niet in alle situaties zal voorzien. Potentieel kunnen veel factoren meespelen bij de beoordeling of het product een reinigingsmiddel is of een biocide. Deze factoren kunnen echter niet limitatief worden benoemd in deze leidraad. Nieuwe factoren kunnen immers worden geïdentificeerd onder invloed van nieuwe regelgeving en nieuwe inzichten en standpunten op nationaal en Europees niveau.

Indien op basis van deze leidraad een middel als een biocide wordt gezien en daarop wordt gehandhaafd dan kan de belanghebbende (fabrikant/distributeur¹) hierop bezwaar maken. Het is dan uiteindelijk aan de rechterlijke macht om een uitspraak te doen over of iets een biocide of een reinigingsmiddel is.

De bepaling van de grens tussen reinigingsmiddelen en desinfectiemiddelen (biociden) is belangrijk omdat de wettelijke kaders verschillen (zie Hoofdstuk 2).

Doel van deze leidraad

Doel van deze leidraad is om meer duidelijkheid over de indeling te verschaffen voor die producten waar twijfel bestaat of het gaat om een reinigingsmiddel of (ook) om een desinfectiemiddel (productsoort 2, 3 of 4 in hoofdgroep 1 van biociden²). Deze leidraad biedt een beslisboom voor die specifieke twijfelgevallen. Uitgangspunt voor de beslisboom is de wijze waarop een product op de markt gebracht wordt. In Bijlage V van de BPR³ staat: "*Schoonmaakmiddelen die geen biocidale werking beogen, met inbegrip van vloeibare wasmiddelen, waspoeders en soortgelijke producten, vallen niet onder deze productsoorten.*" In deze leidraad is de aan- of afwezigheid van een **beoogde** biocidale werking van een product cruciaal in de beslissing of het middel een biocide is of niet.

NB: Aan deze leidraad kunnen geen rechten worden ontleend.

¹ Wgb artikel 1: distributeur: elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die ervoor zorgt dat gewasbeschermingsmiddelen of biociden in de handel verkrijgbaar zijn, met inbegrip van groothandelaren, detailhandelaren, verkopers en leveranciers

² BPR bijlage V, Hoofdgroep 1: desinfectiemiddelen

³ De Europese Biocidenverordening (Verordening (EU) Nr. 528/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2012 betreffende het op de markt aanbieden en het gebruik van biociden). In het Engels is dit de Biocidal Products Regulation, afgekort tot BPR.

2. Wettelijke kaders

2.1. Wat zegt de BPR over de Detergentenverordening?

De BPR geeft in bijlage V aan dat schoonmaakmiddelen (reinigingsmiddelen) die geen biocidale werking beogen, met inbegrip van vloeibare wasmiddelen, waspoeders en soortgelijke producten, niet onder één van de biocide productsoorten vallen (zie bijlage 2). Een reinigingsmiddel dat **wel** een biocidale werking beoogt, moet echter voldoen aan de eisen van zowel de Detergentenverordening als de Biocidenverordening.

In de BPR is in artikel 2 lid 2 opgenomen dat de BPR niet van toepassing is op biociden die al onder een andere productspecifieke regelgeving⁴ vallen. Het gaat om onder meer regelgeving voor geneesmiddelen, diergeneesmiddelen, gewasbeschermingsmiddelen en cosmetica. Zie voetnoot 2 voor een volledige opsomming. Als een biocide echter voor een toepassing wordt gebruikt die niet onder deze andere regelgeving valt, dan is de BPR wel van toepassing op dat specifieke gebruik. De BPR sluit dus veel verordeningen en richtlijnen uit, maar dus niet de Detergentenverordening (Verordening 648/2004/EG).

2.2. Biociden / desinfectiemiddelen

Middelen voor de desinfectie van oppervlakken, materialen en ruimten vallen onder het begrip biociden. Biociden mogen in Nederland uitsluitend met een toelating op de markt worden gebracht op basis van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb) en de BPR. Er worden eisen gesteld aan de werkzaamheid en de veiligheid voor mens, dier en milieu.

De definitie⁵ voor een biocide die in de BPR gehanteerd wordt is weergegeven in Box 1. Alle stoffen, met inbegrip van micro-organismen, kunnen een werkzame stof zijn (zie bijlage 1 voor meer informatie over werkzame stoffen volgens de BPR).

4

- a) **Richtlijn 90/167/EEG** van de Raad van 26 maart 1990 tot vaststelling van de voorwaarden voor de bereiding, het in de handel brengen en het gebruik van diervoeders met medicinale werking
- b) **Richtlijn 90/385/EEG, Richtlijn 93/42/EEG en Richtlijn 98/79/EG;**
- c) **-Verordening (EU) 2019/6** van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 betreffende diergeneesmiddelen en tot intrekking van Richtlijn 2001/82/EG
-Richtlijn 2001/83/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 november 2001 tot vaststelling van een communautair wetboek betreffende geneesmiddelen voor menselijk gebruik en
-Verordening (EG) nr. 726/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 31 maart 2004 tot vaststelling van communautaire procedures voor het verlenen van vergunningen en het toezicht op geneesmiddelen voor menselijk en diergeneeskundig gebruik en tot oprichting van een Europees Geneesmiddelenbureau;
- d) **Verordening (EG) nr. 1831/2003** van het Europees Parlement en de Raad van 22 september 2003 betreffende toevoegingsmiddelen voor diervoeding;
- e) **-Verordening (EG) nr. 852/2004** van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 inzake levensmiddelenhygiëne en **-Verordening (EG) nr. 853/2004** van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 houdende vaststelling van specifieke hygiënevoorschriften voor levensmiddelen van dierlijke oorsprong;
- f) **Verordening (EG) nr. 1333/2008** van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 inzake levensmiddelenadditieven
- g) **Verordening (EG) nr. 1334/2008** van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 inzake aroma's en bepaalde voedsel ingrediënten met aromatiserende eigenschappen voor gebruik in levensmiddelen;
- h) **Verordening (EG) nr. 767/2009** van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende het in de handel brengen en het gebruik van diervoeders;
- i) **Verordening (EG) nr. 1107/2009** van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen
- j) **Verordening (EG) nr. 1223/2009** van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 betreffende cosmetische producten;
- k) **Richtlijn 2009/48/EG** van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2009 betreffende de veiligheid van speelgoed.

⁵ De volledige definitie van de term 'biociden' is te vinden in BPR artikel 3, lid 1a.

Box 1. Definitie van een biocide volgens de BPR

-alle stoffen of mengsels die, in de vorm waarin zij aan de gebruiker worden geleverd, uit een of meer werkzame stoffen bestaan dan wel die stoffen bevatten of genereren, **met als doel** een schadelijk organisme te vernietigen, af te schrikken, onschadelijk te maken, de effecten daarvan te voorkomen of op een andere dan louter fysieke of mechanische wijze te bestrijden;
-alle stoffen of mengsels die worden gegenereerd door stoffen of mengsels die zelf niet vallen onder het eerste streepje, en die gebruikt worden **met als doel** een schadelijk organisme te vernietigen, af te schrikken, onschadelijk te maken, de effecten daarvan te voorkomen of op een andere dan louter fysieke of mechanische wijze te bestrijden.

Deze leidraad focust zich specifiek op de woorden 'met als doel' in de definitie van een biocide. Het doel of de werking als biocide kan uit verschillende factoren blijken, waaronder claim, marketing en aanbevolen gebruik, grof gezegd de wijze waarop het middel door een distributeur op de markt wordt aangeboden⁶.

De definitie van een biocide is in het Darie-arrest (zie bijlage 3) ruimer geïnterpreteerd. Hierin wordt door het Europese Hof beargumenteerd dat het woord 'tegen' ook een indirecte werking impliceert en dat daarmee de definitie van het begrip 'biocide' ruim uitgelegd moet worden. Het Europese Hof heeft vastgesteld dat een middel dat wordt ingezet tegen schadelijke organismen of hun effecten, evenals een middel dat invloed heeft op de leefomgeving van deze organismen, als een biocide wordt beschouwd volgens de Biocidenverordening. Dit geldt echter niet voor middelen die uitsluitend fysiek of mechanisch werken.

Reinigingsmiddelen zouden ook plaagbestrijdingsmiddelen kunnen bevatten die insecten bestrijden of weren (productsoort 18 en 19 in hoofdgroep 3 van biociden). De leidraad is niet voor dit grensvlak van reinigingsproducten bedoeld.

Desinfectiemiddelen (de eerste hoofdgroep van biociden)

In de BPR wordt de term 'desinfectiemiddelen' gebruikt (zie bijlage 2 waarin bijlage V van de BPR is opgenomen). Maar de term is ouderwets en de term desinfectiemiddelen is meer gangbaar. Ook worden dit wel desinfecterende middelen, desinfectantia of ontsmettingsmiddelen genoemd. In deze leidraad wordt de gangbare term desinfectiemiddel gebruikt.

Bacteriën, schimmels en virussen worden door een desinfectiemiddel gedood en algen door een algicide. Hoewel strikt genomen algiciden geen desinfectiemiddelen zijn, worden ze in de BPR wel als zodanig onder productsoort 2 meegenomen (zie bijlage 2).

2.3. Reinigingsmiddelen (detergentia)

De Detergentenverordening (EG 648/2004)⁷ geeft definities voor reinigen (zie box 2) en detergentia (zie box 3). In deze leidraad wordt echter de term 'reinigingsmiddelen' gebruikt in plaats van 'detergentia'.

⁶ Onder aanbieden op de markt wordt volgens de BPR verstaan: de levering van een biocide of een behandeld voorwerp voor distributie of gebruik in het kader van een handelsactiviteit, al dan niet tegen betaling.

⁷ De Europese Detergentenverordening (EG 648/2004) wordt momenteel herzien. Het is mogelijk dat ook de definities worden herzien. De herziening wordt in 2026 verwacht.

Box 2. Reinigen

“het proces waarbij vuil van het substraat wordt afgescheiden en in opgeloste of colloïdale toestand wordt gebracht.”

Reinigingsmiddelen worden ingezet met als doel om vuil, stof of vet van of uit een oppervlak, materiaal of ruimte te verwijderen. Reinigingsmiddelen (detergentia) zijn alle producten die bedoeld zijn voor was- en reinigingsprocessen, zoals bijvoorbeeld producten om textiel of harde oppervlakken te reinigen⁸. Deze producten bevatten meestal oppervlakte-actieve stoffen. Andere producten zonder oppervlakte-actieve stoffen, zoals schoonmaakazijn als ontkalker, ammonia en wasbenzine als ontvetters, chloorbleekloog en waterstofperoxide als bleekreinigers/bleekmiddelen zijn ook reinigingsmiddelen en vallen onder de Detergentenverordening.

Box 3. Reinigingsmiddelen (detergentia)

“alle stoffen en mengsels die zepen en/of andere oppervlakte actieve stoffen bevatten en die bedoeld zijn voor was- en reinigingsprocedures. Detergentia kunnen elke vorm hebben (vloeistof, poeder, pasta, staaf, brood, gestempeld stuk, fantasievorm, enz.) en kunnen in de handel worden gebracht of gebruikt voor huishoudelijke, institutionele of industriële doeleinden.

Producten die beschouwd worden als reinigingsmiddelen, zijn:

- „hulppreparaten voor het wassen“, bedoeld voor het weken (voorwassen), spoelen of bleken van kleding, huishoudlinnen, enz.;
- „wasverzachtters“, bedoeld om weefsels anders te doen aanvoelen tijdens procedures die een aanvulling vormen op het wassen van weefsels;
- „reinigingspreparaten“, bedoeld voor allesreinigers voor huishoudelijk gebruik en/of andere oppervlaktereiniging (bv. materialen, producten, machines, mechanische toepassingen, vervoermiddelen en bijbehorende apparatuur, instrumenten, apparaten enz.);
- „overige reinigings- en waspreparaten“, bedoeld voor alle overige was- en reinigingsprocedures.”

Reinigingsmiddelen moeten naast de eisen uit de Detergentenverordening EG 648/2004 en het Besluit detergentia milieubeheer ook voldoen aan de eisen van Wet milieubeheer (H 9). Daarnaast is ook de CLP- en de REACH-verordening van toepassing op reinigingsmiddelen. REACH stelt voor het gebruik van bepaalde stoffen verboden en beperkingen vast. Als een reinigingsmiddel is geconserveerd, dan gelden hiervoor de regels voor 'behandelde voorwerpen' uit de BPR.

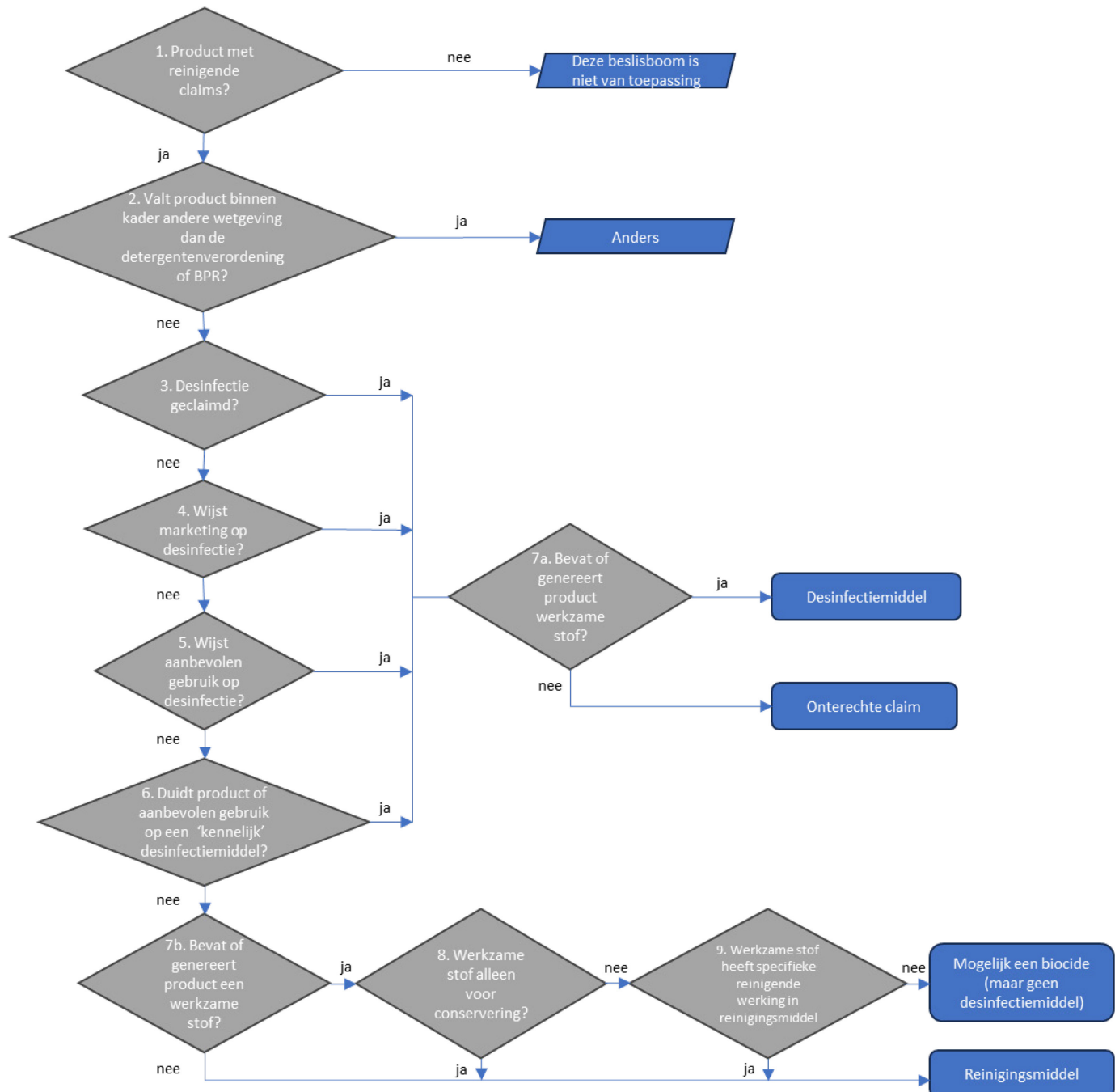
2.4. Gecombineerde reiniging en desinfectie

Een product dat zowel reiniging als desinfectie claimt, moet aan alle wettelijke eisen voor reinigings- en desinfectiemiddelen voldoen. Dit betekent bijvoorbeeld dat een biocidetoelating vereist is (BPR) én dat de oppervlakte-actieve stoffen biologisch afbreekbaar moeten zijn (Detergentenverordening).

⁸ Voor een verdere toelichting op de scope van de Detergentenverordening, zie de guideline van AISE: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/27666>

3. Beslisboom: reinigingsmiddel - desinfectiemiddel

Let op: onderstaande beslisboom altijd in combinatie met de toelichting in paragraaf 3.1 gebruiken!

3.1. Toelichting op beslisboom

Of een product (stof of mengsel) in de vorm waarin zij wordt geleverd een biocide is, zal dus afhangen van beantwoording van de vraag of het product 'beoogd' om schadelijke organismen te bestrijden (doden van micro-organismen) en een werkzame stof bevat. In het Darie-arrest⁹ van 2019 (zie bijlage 3) wordt door het Europese Hof beargumenteerd dat de definitie van het begrip 'biocide' ruim uitgelegd moet worden. Het Europese Hof concludeert dat een middel dat inwerkt op de leefomgeving van schadelijke organismen met als doel die organismen af te remmen, een biocide is conform de Biocidenverordening, behalve als dat middel uitsluitend fysiek of mechanisch werkt. Ook in 2012 legde het Europese Hof het begrip biocide ruim uit in het zogenaamde Söll-arrest¹⁰.

Een nieuwe term die wordt gebruikt in deze beslisboom is 'kennelijk' desinfectiemiddel. Hieronder wordt verstaan: een desinfectiemiddel, waarbij er geen directe claim wordt gevoerd, maar indirect (door wijze van het voorgeschreven gebruik, plaatjes, hints of ingrediënten (bv. 25% ADBAC)) duidelijk is dat het om een biocidetoepassing gaat.

De elementen 1-9 uit de beslisboom worden hieronder nader omschreven.

1. Product met reinigende claims?

De beslisboom is enkel van toepassing op producten die gepresenteerd worden als reinigingsmiddel voor oppervlakken, materialen en ruimten. Het is echter van het product nog niet duidelijk of het een reinigingsmiddel is (met of zonder oppervlakte actieve stoffen) of (ook) een biocide.

2. Valt product binnen kader andere productspecifieke wetgeving dan de Detergentenverordening of de Biocidenverordening (BPR)?

Denk hierbij aan wetgeving voor medische hulpmiddelen, gewasbeschermingsmiddelen, (Dier)Geneesmiddelen en overige wetgeving, zie voetnoot 3. Bij deze vraag dient men wel vast te stellen of het product terecht onder een van de genoemde wetgevingen valt. Ook met deze andere wetgeving zijn er grensgevallen. Kijk voor meer informatie over grensgevallen op <https://www.biociden.nl/regelgeving/grensgevallen-biociden-en-andere-producten>.

3. Desinfectie geclaimd?

Het betreft hier claims die gebaseerd zijn op de definitie van biociden. Zoals het bestrijden, vernietigen, onschadelijk maken, afschrikken van micro-organismen (zoals bacteriën, sporen, schimmels, virussen, algen). Enkele voorbeelden:

- desinfecteren
- desinfectiemiddel / desinfectans / desinfecteermiddel / desinfecterend middel
- desinfecterend / voor desinfectie / desinfecterende werking
- bestrijdt micro-organisme
- bestrijdt groene aanslag
- bestrijdt biofilm
- doodt / verwijdert / elimineert / na gebruik vrij van (xx %) micro-organismen
- ontsmetten / ontsmettingsmiddel
- ontsmettend / voor ontsmetting / ontsmettende werking
- decontamineren
- antiseptisch
- antibacterieel / antibacteriële werking
- antimicrobieel / antimicrobiële werking

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:62018CJ0592>

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:62010CJ0420>

- antischimmel / antischimmel werking
- algicide / algicide werking
- virucide
- etc.

De uitspraak van het Europese Hof (het Darie-arrest, zie bijlage 3) en het artikel 3(3) besluit van de Europese Commissie (zie bijlage 4) hebben ertoe geleid dat ook minder prominente claims (voorkomen, beheersen, preventie) gezien kunnen worden als een biocidale claim, niet alleen gericht op de micro-organismen zelf maar ook op de onaangename gevolgen van micro-organismen. Enkele voorbeelden:

- Voorkoming groene aanslag
- Voorkoming groei van micro-organismen
- Beheersing biofilm
- Bestrijding van onaangename geur veroorzaakt door micro-organismen
- Preventie van onaangename geur veroorzaakt door micro-organismen
- Tegen schimmels

Het gebruik van de term 'verwijderen' (bv. verwijdert biofilm) is net als schoonmaken en reinigen op zichzelf geen biocidale claim.

Zie bijlage 6 voor meer informatie over claims gericht op groene aanslag, biofilms en geur.

4. Wijst marketing op desinfectie?

Marketing door de distributeur op de Nederlandse markt kan wijzen op gebruik als desinfectiemiddel. Hierbij kan gedacht worden aan de vermelding van bovenvermelde claims op het product zelf of in reclame. De BPR definieert reclame als "het bevorderen van de verkoop of het gebruik van een biocide door middel van gedrukte, elektronische of andere media". Het kan dus onder andere gaan om reclame op internet of via brochures en folders. Voorbeelden van:

- Uiting in woord of beeld, waaruit een chemische of biologische werking specifiek tegen micro-organismen kan worden afgeleid.
- Uiting in woord of beeld die suggereert dat het product geurvorming voorkomt door micro-organismen gericht te bestrijden.
- Uiting in woord of beeld die suggereert dat het product bijdraagt aan een betere hygiëne door micro-organismen gericht te bestrijden.
- Uiting in woord of beeld die suggereert dat het product hoofdzakelijk micro-organismen doodt die (in levende vorm) de oorzaak zijn van de verontreinigingen. Bijv. 'groene-aanslagbestrijder' die algen vernietigt/bestrijdt.

5. Wijst aanbevolen gebruik op desinfectie?

Aanbevelingen of uitingen van de distributeur die vermelden dat het product geschikt is om te gebruiken als desinfectiemiddel wijzen erop dat het kan gaan om een biocide. Hierbij moet wel gekeken worden naar wie de aanbeveling of uiting doet: degene die het product in de handel brengt of diegene het op de markt aanbiedt. Indien onterechte aanbevelingen door een distributeur gedaan worden, kunnen deze de fabrikant niet worden aangerekend.

Indien wordt aangegeven dat voor gebruik van het betreffende product eerst gereinigd of schoongemaakt (verwijderen van vuil) moet worden, duidt dit erop dat het product zelf niet bedoeld is voor reiniging maar voor desinfectie (afdoden micro-organismen)¹¹.

¹¹ Wasverzachters zijn een uitzondering hierop, deze worden pas toegevoegd nadat het textielwasmiddel is toegepast.

Ook termen als 'inwerken', 'zonder schrobben' en 'naspoeien niet nodig', **kunnen** duiden op een chemische dan wel biologische werking op micro-organismen¹². Bepaalde reinigingsmiddelen hebben een inwerktijd nodig, denk aan een ontkalker of ontstopper.

De toepassing waarvoor het product wordt aanbevolen kan tevens duiden op een biocide-werking. Voorbeelden hiervan zijn producten voor het 'reinigen' van groene aanslag, die zonder te schrobben er voor zorgen dat de groene aanslag wordt bestreden (zie bijlage 6). Zeker in combinatie met (een of meerdere van) bovengenoemde termen in de gebruiksaanwijzing.

Een ander voorbeeld¹³ zijn producten voor het 'reinigen' van een schoonwatertank in caravan of boot. Dit betreft in de regel een gesloten systeem en de enige vervuiling die kan ontstaan is de vorming van een zogenoemde biofilm. Deze biofilm wordt gemaakt door micro-organismen. Om ook na de behandeling te kunnen beschikken over veilig schoon water, moeten zowel de biofilm afgebroken en verwijderd worden als de micro-organismen bestreden worden die in de biofilm leven. Dit beschouwen we daarom niet als reiniging maar als desinfectie van een schoonwatertank in caravan of boot.

6. Duidt product of aanbevolen gebruik op een 'kennelijk' desinfectiemiddel?

Een product dat wordt gepresenteerd met reinigende eigenschappen kan toch (ook) een desinfectiemiddel zijn. De fabrikant kan de eigenlijke werking van het product als het ware verhullen door er alleen heel indirect op te hinten. Op die manier hoopt de fabrikant geen toelating nodig te hebben. In dat geval spreken we van een 'kennelijk' desinfectiemiddel.

Belangrijke factoren die de werking als biocide aangeven, zijn de claim, marketing en gebruik (zie vragen 3, 4 en 5). Ook andere aanwijzingen kunnen erop wijzen dat een product als biocide bedoeld is, zelfs als de claim, marketing of aanbevolen gebruik dat niet direct aangeven. Bijvoorbeeld de aanwezigheid op de markt van vergelijkbare producten met vergelijkbare samenstelling die zijn toegelaten als desinfectiemiddel. Of het feit dat een gebruiker begrijpt dat het middel als desinfectiemiddel gebruikt kan worden. Bijvoorbeeld door de promotie, de naamstelling, de plaatjes, de symbolen, ervaringen uit het verleden of feiten van algemene kennis en de prijs van het middel (in vergelijking met concurrerende producten).

7. Bevat of genereert product een werkzame stof?

Om aangemerkt te kunnen worden als biocide is de aanwezigheid van een werkzame stof (zie bijlage 1) een belangrijke voorwaarde. Alle stoffen, met inbegrip van micro-organismen met een werking op of tegen schadelijke organismen, kunnen een werkzame stof zijn. Er zijn ook producten die zogenaamde precursors van werkzame stoffen bevatten. Hieruit wordt tijdens de toepassing een werkzame stof gegenereerd, dit kan door menging met een andere precursor of onder invloed van licht, lucht of water. Deze precursors vallen binnen het kader van de Wgb en de BPR.

7a Wanneer er op vraag 7a 'ja' geantwoord wordt gaat het om een biocide, een desinfectiemiddel die valt onder productsoort 2, 3 of 4 (zie bijlage 2). Het product voert een desinfectieclaim (punt 3) of de werking van het product wijst op desinfectie (punt 4 t/m 6) én het bevat of genereert een werkzame stof.

Wanneer er in een product geen werkzame stof aanwezig is (ook niet als precursor), dan is het antwoord op vraag 7a 'nee'. Er is dan geen sprake van een biocide zoals de

¹² Maar let op er zijn ook bepaalde schoonmaakmiddelen die je moet laten inwerken, zoals bijvoorbeeld een toiletreiniger of gootsteenontstopper

¹³ Zie: <https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:CBB:2013:BZ5187>

wetgever heeft bedoeld. De desinfectieclaim (of de werking of aanbeveling die er op wijst dat het om een desinfectiemiddel gaat) wordt dan ten onrechte gevoerd, omdat het geen werkzame stof bevat, waardoor het niet als biocide kan werken. Het voeren van een onterechte claim is een misleidende verkoop, waartegen de Autoriteit Consument en Markt kan optreden¹⁴.

7b Wanneer het antwoord op vraag 7b 'nee' is dan is het een reinigingsmiddel (zonder conserveermiddel). Het reinigingsmiddel moet dan voldoen aan de eisen die aan reinigingsmiddelen worden gesteld (zie paragraaf 2.3)

Bevat of genereert het product wel een werkzame stof (het antwoord op vraag 7b is 'ja') ga dan door naar vraag 8.

8. Werkzame stof alleen voor conservering?

Wanneer een werkzame stof (zie bijlage 1) slechts ter conservering van het product in de verpakking, aan het product is toegevoegd (antwoord 'ja'), dan maakt dit van het gehele product geen biocide. Het gaat dan om een reinigingsmiddel met conserveermiddel. Het reinigingsmiddel moet dan voldoen aan de eisen die aan reinigingsmiddelen worden gesteld (zie paragraaf 2.3). Het (in Nederland) toevoegen van een werkzame stof ter conservering van het product (in dit geval een reinigingsmiddel) is aan regels gebonden. Het conserveringsmiddel met daarin een werkzame stof is wel een biocide die moet voldoen aan de biocideregeling.

Of een stof *alleen* voor conservering is toegepast, hangt samen met de gebruikte concentratie. Voor conservering zijn slechts lage concentraties van de werkzame stof in het eindproduct nodig. De werkzame stof moet dan wel zijn goedgekeurd voor PT6. Bij hogere concentraties van die werkzame stof in het eindproduct kan het eindproduct *zelf* een desinfecterende functie krijgen, waardoor het eindproduct onder de wetgeving voor biociden kan vallen. De werkzame stoffen moeten dan wel zijn goedgekeurd voor PT2, PT3, of PT4.

Bij de producent kan nagevraagd worden wat de functie is van deze werkzame stof. Als de producent aangeeft dat de stof alleen voor conservering in het product aanwezig is (dus PT6 toepassing), kan in de toelating van het gebruikte (of van een vergelijkbaar) conserveermiddel nagegaan worden hoeveel er gebruikt moet worden bij het behandelen van een reinigingsmiddel met dit conserveermiddel. Aan de hand hiervan kan de concentratie van de betreffende stof in het eindproduct als conserveermiddel worden berekend. Ligt de concentratie in die range dan is het product behandeld met een conserveermiddel.

Als het antwoord op vraag 8 'nee' is dan rest de vraag of de werkzame stof voor een reinigingsmiddel een specifieke werking heeft (vraag 9).

9. Werkzame stof heeft specifieke reinigende werking in reinigingsmiddel?

Antwoord 'ja': Soms bestaan reinigingsmiddelen geheel (of gedeeltelijk) uit stoffen die bekend staan als biocidale werkzame stoffen. Deze stoffen zitten er dan alleen in vanwege hun reinigende, oxiderende of pH-bufferwerking. In dat geval mogen claim, marketing en aanbevolen gebruik niet duiden op een biocidale functie van het product. Voorbeelden van dit soort stoffen zijn: alcoholen, chloor, azijn(zuur), waterstofperoxide en ozon. In dit soort gevallen kan de inspecteur de producent vragen wat de functie van de stof is. Het antwoord zal dan door de inspecteur worden beoordeeld.

¹⁴ <https://www.consuwijzer.nl/misleidende-verkoop/wat-kan-ik-doen>

Antwoord 'nee': Aangekomen op deze plek in de beslisboom is het duidelijk dat het product geen desinfecterende functie kan hebben. Immers, vraag 3, 4, 5 en 6 zijn beantwoord met 'nee' (dus geen desinfectiemiddel). Het product kan echter wel een werkzame biocidale stof bevatten (vraag 7b beantwoord met ja). Als op vraag 8 en 9 is geantwoord met 'nee' dan is er mogelijk sprake van een biocide uit een andere productgroep (dus niet hoofdgroep 1 maar hoofdgroep 2, 3 of 4¹⁵). Een product met reinigende eigenschappen kan een werkzame stof bevatten voor bijvoorbeeld het weren of bestrijden van insecten (hoofdgroep 3). Dan is er mogelijk toch sprake van een biocide. De beoordeling van zo'n product valt buiten de scope van deze leidraad.

¹⁵ Hoofdgroep 2 zijn de conserveermiddelen, hoofdgroep 3 zijn de plaagbestrijdingsmiddelen en hoofdgroep 4 de andere biociden.

Bijlage 1 Werkzame stoffen volgens de Biocidenverordening

De definitie van een werkzame stof is volgens artikel 3 lid 1c van de Biocidenverordening een stof of micro-organisme met een werking op of tegen schadelijke organismen.

Een biocide kan slechts worden toegelaten op de markt wanneer de werkzame stof (voor de betreffende productsoort) is opgenomen in de Unielijst¹⁶ die door het ECHA wordt beheerd of als deze (voor de betreffende productsoort) is opgenomen in bijlage II van de Gedelegeerde Verordening (EU) 2017/698 van 3 februari 2017 van de Commissie (tot wijziging van de Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1062/2014), in het kader van het werkprogramma voor systematisch onderzoek van alle bestaande werkzame stoffen. Biociden met een werkzame stof die (voor de betreffende productsoort) niet in de Unielijst of op bovengenoemde bijlage is vermeld, kunnen niet worden toegelaten voordat een dossier over de betreffende werkzame stof/productsoort combinatie is ingediend en beoordeeld en dit geleid heeft tot een goedkeuring van deze werkzame stof.

De status van werkzame stoffen kan worden opgezocht in de [database](#) op de website van ECHA (European Chemicals Agency).

Maar ook stoffen die niet op deze Unielijst en bijlage staan kunnen werkzame stoffen zijn. Bij twijfel of een stof in een product een biocidale werkzame stof zou kunnen zijn kan de producent gevraagd worden om de functie van deze stof.

NB productsoort wordt in het Engels en dus ook op de ECHA website producttype genoemd, afgekort tot PT.

¹⁶ BPR Artikel 9 **Goedkeuring van een werkzame stof**

1. Na ontvangst van het in artikel 8, lid 4, bedoelde advies van het agentschap stelt de Commissie:
 - a) een uitvoeringsverordening vast waarbij de werkzame stof wordt goedgekeurd en de desbetreffende voorwaarden worden vastgesteld, waaronder de datums van de goedkeuring en van het verstrijken van de goedkeuring; of
 - b) indien niet is voldaan aan de voorwaarden van artikel 4, lid 1, of, indien van toepassing, van artikel 5, lid 2, of indien de verlangde informatie en gegevens niet binnen de vastgestelde termijn zijn verstrekt, een uitvoeringsbesluit vast waarbij de betrokken werkzame stof niet wordt goedgekeurd.Deze uitvoeringshandelingen worden vastgesteld volgens de in artikel 82, lid 3, bedoelde onderzoeksprocedure.
2. Goedgekeurde werkzame stoffen worden opgenomen in een Unielijst van goedgekeurde werkzame stoffen. De Commissie houdt de lijst actueel en stelt deze langs elektronische weg beschikbaar aan het publiek.

Bijlage 2 Opsomming van hoofdgroep 1.

Onderstaande tekst is letterlijk overgenomen uit bijlage V van de BPR.

Soorten biociden en de omschrijving ervan als bedoeld in artikel 2, lid 1 HOOFDGROEP 1: Desinfecteermiddelen

Schoonmaakmiddelen die geen biocidale werking beogen, met inbegrip van vloeibare wasmiddelen, waspoeders en soortgelijke producten, vallen niet onder deze productsoorten.

Productsoort 1: Menselijke hygiëne

Producten in deze groep zijn biociden voor menselijke hygiëne, aangebracht op of in contact gebracht met de huid met als hoofddoel deze te desinfecteren.

Productsoort 2: Desinfecteermiddelen en algiciden die niet rechtstreeks op mens of dier worden gebruikt

Producten voor desinfectie van oppervlakken, materialen, uitrusting en meubilair die niet worden gebruikt voor rechtstreekse aanraking met voedingsmiddelen of diervoeders.

Die producten worden onder meer op de volgende gebieden gebruikt: zwembaden, aquaria, badwater en ander water; luchtverversingssystemen; muren en vloeren in particuliere, openbare en industriële ruimten en andere ruimten waar beroepsactiviteiten worden uitgevoerd.

Producten voor desinfectie van lucht, water dat niet voor consumptie door mens of dier gebruikt wordt, chemische toiletten, afvalwater, ziekenhuisafval of de bodem.

Producten die gebruikt worden als algicide voor zwembaden, aquaria en andere typen water, en voor het herstel van bouwmaterialen.

Producten die verwerkt worden in textiel, stoffen, maskers, verf en andere artikelen en materialen met het doel behandelde voorwerpen met desinfecterende eigenschappen te produceren.

Productsoort 3: Dierhygiëne

Producten van deze groep zijn biociden voor veterinaire hygiënedoeleinden, zoals desinfecteermiddelen, desinfecterende zeep, producten voor mond- en lichaamshygiëne of met een antimicrobiële werking.

Producten voor het desinfecteren van materialen en oppervlakken in verband met de huisvesting of het vervoer van dieren

Productsoort 4: Voeding en diervoeders

Producten voor desinfectie van uitrusting, houders, eet- en drinkgerei, oppervlakken of pijpleidingen voor de productie, het vervoer, de opslag of consumptie van voedingsmiddelen of diervoeders (met inbegrip van drinkwater) voor mens en dier.

Producten die verwerkt worden in materialen die in contact kunnen komen met voedsel.

Productsoort 5: Drinkwater

Producten voor het desinfecteren van drinkwater (voor mens en dier).

Bijlage 3 Darie-arrest

In december 2019 oordeelde het Hof van Justitie van de Europese Unie dat een 'probiotisch schoonmaakmiddel' een biocide is, terwijl dit middel als reinigingsmiddel in de markt werd gezet. Het middel bevat *Bacillus* ferment, dat enzymen produceert die de voedingsbodem voor andere schadelijke micro-organismen wegneemt. Dit oordeel van het Hof van Justitie staat in een arrest dat het 'Darie-arrest'¹⁷ wordt genoemd. Op basis van dit arrest oordeelt het College van Beroep voor het bedrijfsleven in november 2020¹⁸ dat het betreffende middel een biocide is.

In het Darie-arrest zijn de volgende vragen beantwoord:

1. Is het begrip 'biocide' ook van toepassing op stoffen/bacteriën die niet direct inwerken op een schadelijk organisme, maar die inwerken op de leefomgeving van schadelijke organismen?
2. Is het voor de beantwoording van vraag 1 relevant of het middel wordt toegepast als het schadelijke organisme niet aanwezig is?
3. Is voor de beantwoording van vraag 1 relevant binnen welke termijn de inwerking op de leefomgeving plaatsvindt?

Volgens artikel 3, lid 1, onder c) van de Biocidenverordening, strekt het begrip 'werkzame stof' zich uit tot alle stoffen of micro-organismen met een werking op of tegen schadelijke organismen. Het woordje 'tegen' impliceert volgens het Europese Hof ook een indirecte werking en maakt daarmee dat de definitie van het begrip 'biocide' ruim uitgelegd moet worden. Slechts alleen wanneer er louter sprake is van een fysieke of mechanische werking kan een middel niet gezien worden als een biocide.

Het Europese Hof concludeert dat een middel dat gebruikt wordt tegen schadelijke organismen of de effecten daarvan en inwerkt op de leefomgeving van die organismen een biocide is conform de Biocidenverordening, behalve als dat middel uitsluitend fysiek of mechanisch werkt. Ook middelen die een preventieve werking hebben kunnen daarmee onder de Biocidenverordening vallen. De termijn waarbinnen een middel werkt is niet van belang om te bepalen of iets wel of geen biocide is.

Volgen we de beslisboom dan zijn de volgende vragen relevant in relatie tot de casus die in het Darie-arrest behandeld werd:

1. Product met reinigende eigenschappen?
Ja het gaat om de vraag of het product een reinigingsmiddel is en/of een biocide.
2. Valt product binnen kader andere wetgeving dan de Detergentenverordening of de Biocidenverordening (BPR)?
Nee.
3. Desinfectie geclaimd?
Geen directe desinfectie claim, maar in het arrest staat het volgende:
Het middel bevat *Bacillus* ferment, dat enzymen produceert die de voedingsbodem voor andere schadelijke micro-organismen wegneemt. Het middel zorgt dat schimmels wegblijven. Dit leidt tot „eliminatie en preventie van onaangename geuren". In de gebruiksaanwijzing staat dat de schimmel moet worden verwijderd voordat de te behandelen oppervlakken worden verneveld met het middel.
Uit bovenstaande informatie kan worden afgeleid dat er toch impliciet wel een biocidale claim is. Ook kunnen vragen 4, 5 en 6 beantwoord worden met ja. Met

¹⁷ CURIA - List of results (europa.eu)

¹⁸ ECLI:NL:CBB:2020:837, College van Beroep voor het bedrijfsleven, 17/1144 (rechtspraak.nl)

name de gebruiksaanwijzing geeft hiervoor aanknopingspunten. Eerst moet de schimmel verwijderd worden (met een reinigings- of desinfectiemiddel) en dan moet het oppervlak behandeld worden met het middel (desinfectie).

De volgende vraag (vraag 7a) is dan 'Bevat of genereert product een werkzame stof?'. Ja, het product bevat de bacteriesoort *Bacillus ferment* dat enzymen produceert die de voedingsbodem voor andere schadelijke micro-organismen wegneemt.

Conclusie is dan ook dat het product bedoeld is om de groei te voorkomen van micro-organismen, die voldoen aan de definitie van schadelijk organisme in artikel 3, lid 1, punt g), van Verordening (EU) Nr. 528/2012. Aangezien het product een werkzame stof bevat en als doel heeft een schadelijk organisme op een andere dan louter fysieke of mechanische wijze te bestrijden, moet het product worden beschouwd als biocide in de zin van artikel 3, lid 1, punt a), van Verordening (EU) Nr. 528/2012.

Zie bijlage 5 voor de consequenties van deze uitspraak voor microbiële en enzymatische reinigers.

Bijlage 4 Artikel 3.3 besluit

Uit een artikel 3.3 BPR-besluit van de Europese Commissie van februari 2022¹⁹ blijkt een middel dat in de handel is gebracht als langwerkend schoonmaakmiddel om aangekoekt en aangegroeid materiaal te verwijderen, dat 2,4% ADBAC/BKC (C₁₂-C₁₆) bevat, wordt beschouwd als een biocide.

Volgen we de beslisboom dan zijn de volgende vragen relevant:

1. Product met reinigende eigenschappen? Ja het gaat om de vraag of het een reinigingsmiddel is of ook een biocide.
2. Valt product binnen kader andere wetgeving dan de Detergentenverordening of de Biocidenverordening (BPR)? Nee, het is een reinigingsmiddel of ook een biocide.
3. Algicide²⁰ werking geclaimd? Geen directe algicide claim, maar in het besluit staat: De fabrikant beschrijft het product als een langwerkend schoonmaakmiddel om aangekoekt en aangegroeid materiaal op hout, baksteen, dakplaten, stenen plaveisel en andere oppervlakken te verwijderen. In het technisch informatieblad is aangegeven dat het product alleen buiten mag worden gebruikt. De fabrikant geeft aan dat zwaar verontreinigde oppervlakken eerst met een detergenten van dezelfde fabrikant moeten worden gereinigd voordat het oppervlak met het product wordt behandeld. De distributeur beweert dat het product de aangroei remt en beschermt tegen nieuwe aangroei. Volgens de distributeur is dergelijke aangroei te zien als groene ophoping op het oppervlak of als donkere vlekken, met name op plekken in de schaduw van bomen of struiken, op noordwaarts gerichte zijden en op vochtige plekken. De distributeur geeft aan dat deze aangroei het hout niet rechtstreeks beschadigt, maar zich uitbreidt tot een grote, aaneengesloten massa waardoor vocht niet kan ontsnappen. Bij een onlineverkooppunt wordt beweerd dat het product preventieve effecten heeft. Bij een ander onlineverkooppunt is opgenomen in een categorie van producten die gericht zijn op het reinigen van hout, plaveisel en daken en waarvan wordt beweerd dat deze een rechtstreekse werking op algen op oppervlakken hebben.

Uit bovenstaande informatie kan worden afgeleid dat er impliciet een biocidale claim is. Ook kunnen vragen 4, 5 en 6 beantwoord worden met ja. Beantwoording van vraag 7a (bevat of genereert product werkzame stof) kan vervolgens beantwoord worden met ja (product bevat 2,4% ADBAC/BKC (C₁₂-C₁₆)) wat leidt tot de conclusie dat het een biocide is. Maar ook als vragen 3, 4, 5 en 6 met nee beantwoord worden, leidt vraag 7b vervolgens tot de conclusie dat het om een kennelijk desinfectiemiddel gaat. Het product bevat 2,4% ADBAC/BKC (C₁₂-C₁₆) en het kan 50 % verdund of onverdund worden gebruikt. Deze concentratie is vergelijkbaar met die van dezelfde werkzame stof in algenverwijderende biociden die in Nederland zijn toegelaten als zij voor gebruik overeenkomstig de gebruiksaanwijzing worden verdund.

Conclusie is dan ook dat het product bedoeld is ter voorkoming en beheersing van de aangroei van ongewenste algen, die voldoen aan de definitie van schadelijk organisme in artikel 3, lid 1, punt g), van Verordening (EU) Nr. 528/2012. Aangezien het product een werkzame stof bevat en als doel heeft een schadelijk organisme op een andere dan louter fysieke of mechanische wijze te bestrijden, moet het product worden beschouwd als biocide in de zin van artikel 3, lid 1, punt a), van Verordening (EU) Nr. 528/2012.

¹⁹ [L_2022024NL.01013301.xml \(europa.eu\)](#)

²⁰ NB In dit geval gaat het niet om desinfectie maar om algicide werking (zie ook voetnoot bij paragraaf 2.2).

Bijlage 5 Microbiële en enzymatische reinigers

Microbiële en enzymatische reinigers moeten altijd voldoen aan de Detergentenverordening, maar wanneer vallen microbiële en enzymatische reinigers onder de biocideregelgeving?

Bij microbiële en enzymatische reinigers is de rol van de micro-organismen of enzymen niet altijd dezelfde en vaak onduidelijk. Het micro-organisme of het enzym kan een specifieke reinigende werking hebben (zie ook vraag 9 van de beslisboom) of (ook) een biocidale werking. Dit is vergelijkbaar met bepaalde chemische stoffen die naast een reinigende, oxiderende of pH-bufferwerking ook een biocidale werking kunnen hebben. Het is daarom ook bij microbiële en enzymatische reinigers belangrijk om eerst te kijken naar de claim, de wijze van gebruik van het product en de gegeven informatie over de biocidale werking. De aanwezigheid van micro-organismen of enzymen maakt de reiniger niet per definitie ook een biocide, het aanbevolen gebruik, de marketing en/of de claims wel (zie vragen 3 tot en met 6 van de beslisboom). Een voorbeeld van een microbiële en/of enzymatische reiniger die **geen** biocide is, is een gootsteenontstopper. Een gootsteen raakt verstopt door ophoping van vet en eiwitten en een dergelijk product is bedoeld om die ophoping te voorkomen/verwijderen. Dit gaat alleen om de werking van het product. Als de distributeur alsnog een claim zoals antibacterieel voert, dan is er wel sprake van een biocide.

De beslisboom bij microbiële en enzymatische reinigers

Let ook op de minder prominente claims (voorkomen, beheersen, preventie). Dit **kunnen** ook biocidale claims zijn die niet alleen gericht hoeven te zijn op micro-organismen maar ook op de onaangename gevolgen (zoals geur en biofilm) van micro-organismen. NB: Het gebruik van de term 'verwijderen' (verwijdert biofilm, verwijdert groene aanslag, verwijdert geur) is net als schoonmaken en reinigen op zichzelf geen biocidale claim (zie bijlage 6).

Bijlage 6 Middelen met claims gericht op biofilm, groene aanslag en geur

Biofilm

Een biofilm is een slijmerige laag van micro-organismen die zich hechten aan een oppervlak en zichzelf omgeven met een zelfgeproduceerde matrix van suikers en eiwitten. Biofilms komen bijvoorbeeld voor in leidingen en aircosystemen.

Bij de aanpak van biofilms wordt er vaak eerst een (enzymatische) reiniger gebruikt en dan een biocide. In zo'n geval is het aannemelijk dat de reiniger geen biocide is, maar bepalend zijn de claims, marketing en het aanbevolen gebruik (zie vragen 3 tot en met 6 van de beslisboom). De termen schoonmaken, reinigen en verwijderen beschouwen we niet als biocideclaims.

Zoals bij vraag 9 van de beslisboom staat, bestaan reinigingsmiddelen soms geheel (of gedeeltelijk) uit stoffen die bekend staan als biocidale werkzame stoffen. Deze stoffen zitten er dan alleen in vanwege hun reinigende, oxiderende of pH-bufferwerking. In dat geval mogen claim, marketing en aanbevolen gebruik niet duiden op een biocidale functie van het product. Voorbeelden van dit soort stoffen zijn: alcoholen, chloor, azijn(zuur), waterstofperoxide en ozon, maar dit geldt ook voor enzymen en micro-organismen. In dit soort gevallen, dus ook in het geval microbiële en enzymatisch reinigers, kan de inspecteur de producent vragen wat de functie van de stof is. Het antwoord zal dan door de inspecteur worden beoordeeld.

Groene aanslag

Groene aanslag bestaat uit voornamelijk algen en komt voor op buitenoppervlakken zoals terrassen, muren, daken, gevels, schuttingen of tuinmeubilair.

Bij de aanpak van groene aanslag wordt er meestal niet eerst een reiniger gebruikt en dan een biocide. Hoewel de producten die worden gebruikt vaak wel 'groene-aanslagreiniger' worden genoemd zijn het vaak biociden. Het middel bestrijdt de groene aanslag. Uit de gebruiksaanwijzing blijkt dan ook vaak dat deze middelen worden toegepast zonder dat er geschrobd hoeft te worden. Het middel bevat in die gevallen een werkzame stof die de aanwezige algen bestrijdt. Er zijn diverse toegelaten biociden die de term aanslagreiniger in de toelatingsnaam hebben. Dit geldt ook voor de term aanslagverwijderaar. Daarmee zijn deze termen een belangrijke aanwijzing dat het gaat om biociden.

Zie bijlage 4 voor de Artikel 3(3) casus over een groene-aanslagreiniger die (ook) een biocide is.

Geur

Bij de aanpak van geur wordt er vaak een reiniger gebruikt. Deze reiniger is echter ook een biocide als de geurvorming wordt voorkomen door het bestrijden van de veroorzakende micro-organismen. Dit is vaak te herleiden uit de claims, marketing en het aanbevolen gebruik (zie vragen 3 tot en met 6 van de beslisboom). Reinigers ter 'bestrijding' van geuren die **niet** door micro-organismen worden veroorzaakt (bijv. producten tegen rook of brandlucht) zijn geen biociden.

Aircomiddelen zijn producten waarmee geurvorming wordt voorkomen, veroorzaakt door bacteriën, schimmels en andere micro-organismen die op een biofilm in de airco groeien.

Producten waarmee geurvorming wordt voorkomen door het bestrijden van de veroorzakende micro-organismen of de biofilm waar ze op leven, zijn biociden. Aircomiddelen hebben meestal een reinigende en biocidale functie omdat biofilm in een gesloten systeem niet makkelijk te verwijderen is.